

Sygn. akt : VU 1525/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 16 września 2013 roku

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 16 września 2013 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy M. K. prawo do emerytury od dnia 22 sierpnia 2013 roku,

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na mocy decyzji z dnia 16 września 2013 r., znak (...) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 22 sierpnia 2013 r. odmówił wnioskodawcy M. K. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, powołując się na art. 184 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, iż wnioskodawca nie udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach wobec wymaganych 15 lat.

Zdaniem organu rentowego ubezpieczony w dniu wejścia w życie ustawy (01 styczeń 1999r.) udowodnił 22 lata, 7 miesięcy i 25 dni okresów składkowych oraz 2 miesiące i 29 dni okresów nieskładkowych- łącznie 22 lata, 10 miesięcy i 24 dni. Wnioskodawca nie wykazał żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uznał za udowodniony jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia:

- w (...) spółka z o.o. z siedzibą w R. od 28 marca 1973 r. do 31 października 1991 r. oraz od 01 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, ponieważ nie określono charakteru pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r.. Ponadto na podstawie przedłożonej dokumentacji zastępczej tj. angaży nie można określić charakteru pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r..

Organ rentowy nie uwzględnił do stażu ogólnego okresu od 01 października 1976 r. do 05 października 1978 r. oraz od 04 czerwca 1990 r. do 15 kwietnia 1991 r. z tytułu zatrudnienia na eksporcie. W zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 17 stycznia 2002 r. widnieje informacja, iż w w/w okresach skarżący był oddelegowany na budowę eksportową. Ponadto z druku Rp-7 nie wynikają faktyczne okresy zatrudnienia oraz występują rozbieżności daty końcowej zatrudnienia na eksporcie w 1991 r.. W druku Rp-7 z dnia 17 stycznia 2002 r. podano okres od 04 czerwca 1990 r. do 15 kwietnia 1991 r, natomiast w umowie o pracę na budowie z dnia 22 maja 1990 r. jest od 04 czerwca 1990 r. do 30 czerwca 1991 r.. Brak jest również informacji czy na powyższe budowy eksportowe wnioskodawca był oddelegowany przez zakład macierzysty czy przez inne jednostki.

Dnia 10 października 2013r. wnioskodawca wniósł odwołanie od decyzji z dnia 16 września 2013r. domagając się zmiany decyzji i przyznania mu emerytury poprzez doliczenie jego pracy na budowie eksportowej do ogólnego stażu pracy oraz pracy w (...) spółka z o.o. z siedzibą w R. od 28 marca 1973 r. do 31 października 1991 r. oraz od 01 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. do stażu pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu Zakład Ubezpieczeń Społecznych powołał się na te same okoliczności, które wskazał w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił:

M. K., ur. (...), wykształcenie podstawowe – zawód wykonywany betoniarz . Na dzień 01 stycznia 1999r. udowodnił 22 lata, 7 miesięcy i 25 dni okresów składkowych oraz 2 miesiące i 29 dni okresów nieskładkowych- łącznie 22 lata, 10 miesięcy i 24 dni. Złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W dniu złożenia wniosku osiągnął wiek emerytalny 60 lat.

(bezsporne)

W okresie od 01 kwietnia 1982 r. do 31 października 1991 r. (9 lat i 7 miesięcy) oraz od 01 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. (7 lat i 2 miesiące) wnioskodawca był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) spółka z o.o. z siedzibą w R. na stanowisku zbrojarza-betoniarza, następnie od 01 kwietnia 1985 r. na stanowisku betoniarza. W latach od 01 października 1976r. do 30 września 1978 r. (2 lata) skarżący był zatrudniony na budowie eksportowej w Pradze (...) na stanowisku kopacza, a w okresie od 04 czerwca 1990 r. do 30 marca 1991 r. (9 miesięcy i 27 dni) na budowie eksportowej w CSRF- Liberec na stanowisku betoniarza. Umowy o pracę na budowie eksportowej zawarte zostały pomiędzy macierzystym zakładem pracy a wnioskodawcą.

(...) zajmowała się budową obiektów przemysłowych tj. jazy, mosty, oczyszczalnie ścieków. Praca ubezpieczonego polegała na wylewaniu betonu na zbrojone szalunki, zagęszczaniu betonu, rozkładaniu betonu, betonowaniu ścian, dróg na terenie (...). Na budowie eksportowej zajmował się wylewaniem betonu pod chodniki, place i drogi dojazdowe.

Dowód: akta osobowe- świadectwo pracy z dnia 30 października 1991 r., k.26; umowa o pracę z dnia 01 listopada 1991 r., k. 24; angaże, k. 85,81,72,70; umowa o pracę z dnia 01 kwietnia 1985 r., k. 64; angaże ,k. 63-50,35,28-30,15-23; pismo z dnia 30 września 1978r. i 28 marca 1991 r. o zakończeniu umowy o pracę na eksporcie, k. 94, 32; umowa o pracę na eksporcie, k. 110-114, 38; zeznania świadków, wyjaśnienia wnioskodawcy- nagranie audio-video 00:05:16 do 00: 29:52.

Sąd zważył:

Odwołanie wnioskodawcy było uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed 01 stycznia 1949r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt.1, tj. innym niż 65 lat dla mężczyzn. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. I tak zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Z mocy art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej cytowane przepisy znajdują zastosowanie w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (01.01.1999r.) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

Bezspornym w niniejszej sprawie był fakt, iż w dacie złożenia wniosku o emeryturę wnioskodawca posiadał wymagany wiek 60 lat, na dzień 01 stycznia 1999r. udowodnił 22 lata, 7 miesięcy i 25 dni okresów składkowych oraz 2 miesiące i 29 dni okresów nieskładkowych- łącznie 22 lata, 10 miesięcy i 24 dni. Złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Sporną kwestią wymagającą rozstrzygnięcia Sądu było ustalenie czy okres pracy wnioskodawcy w latach od 01 października 1976r. do 30 września 1978 r. oraz od 04 czerwca 1990 r. do 30 marca 1991 r. na budowie eksportowej można zaliczyć do wymaganego ustawą okresu składkowego i nieskładkowego 25 lat oraz ustalenie czy pracę w (...) sp. z o.o. od 28 marca 1973 r. do 31 października 1991 r. oraz od 01 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał za udowodniony okres 22 lata, 10 miesięcy i 24 dni okresu składkowego i nieskładkowego nie zaliczając do tego okresu pracy ubezpieczonego na budowie eksportowej, oraz nie uznał żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. W ocenie skarżącego zakwestionowany przez organ rentowy okres pracy na budowie eksportowej powinien zostać zaliczony do stażu ogólnego, a praca w (...) sp. z o.o. kwalifikuje się do zaliczenia jej do stażu w szczególnych warunkach.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. są okresy w których praca w szczególnych warunkach wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku i tylko praca wymieniona w wykazie A załącznika do rozporządzenia. Okresy pracy, o których mowa powyżej stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy - § 2 ust.2 Rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r.. Przy czym dla oceny czy konkretna praca była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach decydujące znaczenie ma nie sama nazwa zajmowanego stanowiska a czynności w jej ramach faktycznie wykonywane (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. akt III AUa 1192/12, LEX nr 1240032; wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 1221/12, LEX nr 1294841). Do kognicji Sądu należy samodzielne ustalenie, jakie prace wykonywał wnioskodawca i czy prace te należy zaliczyć do prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym

charakterze (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 910/12, LEX nr 1293579). Postępowanie sądowe o świadczenia emerytalno-rentowe regulowane jest przepisami kodeksu postępowania cywilnego, które odmiennie niż w postępowaniu przed organem rentowym nie zawiera ograniczeń dotyczących postępowania dowodowego co oznacza, iż okoliczności, od których uzależnione jest prawo do emerytury mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym także zeznaniami świadków czy opiniami biegłych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 września 2012 r., sygn. akt III AUa 291/12, LEX nr 1223240).

Wnioskodawcy brakuje do wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego 2 lata, 1 miesiąc i 6 dni. Bezspornym na gruncie niniejszej sprawy pozostaje fakt, iż skarżący faktycznie pracował na budowie eksportowej w Czechosłowacji, sporne pozostają okresy jego pracy na eksporcie bowiem istnieją rozbieżności co do daty końcowej zatrudnienia. Sąd przyjął na podstawie akt osobowych – pism o zakończeniu prac na budowie eksportowej, iż ubezpieczony pracował na budowie eksportowej w okresie od 01 października 1976r. do 30 września 1978 r. (2 lata) oraz od 04 czerwca 1990 r. do 30 marca 1991 r. (9 miesięcy i 27 dni). Do pracy tej został oddelegowany przez zakład macierzysty (...) Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o..W świetle powyższego okres ten w wymiarze 2 lata, 9 miesięcy i 27 dni należy doliczyć wnioskodawcy do okresu składkowego co po zsumowaniu z okresem uznanym przez ZUS - 22 lata, 10 miesięcy i 24 dni daje 25 lat, 8 miesięcy i 21 dni. Skarżący spełnił zatem warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego 25 lat.

Odnośnie pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych Sąd zaliczył ubezpieczonemu pracę w (...) sp. z o.o. od 01 kwietnia 1982 r. do 31 października 1991 r. oraz od 01 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1998 r.. Jak wynika z akt osobowych skarżącego od 01 kwietnia 1982 r. zajmował stanowisko zbrojarza-betoniarza, a następnie od 01 kwietnia 1985 r. do 31 grudnia 1998 r. stanowisko betoniarza. Z zeznań świadków jak i wyjaśnień wnioskodawcy wynika, iż praca ubezpieczonego polegała na wylewaniu betonu na zbrojone szalunki, zagęszczaniu betonu, rozkładaniu betonu, betonowaniu ścian, dróg na terenie (...). Należy zatem przyjąć, iż wnioskodawca w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace zbrojarskie i betoniarskie o których mowa w wykazie A załącznika do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983r., dziale V, poz.4. Sąd nie uznał okresu pracy od 28 marca 1973 r. do 31 marca 1982 r. jako pracy w szczególnych warunkach bowiem zeznania świadków jak i wyjaśnienia wnioskodawcy w tym zakresie nie korelują z treścią akt osobowych z których wynika, iż w tym czasie ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku kopacza. Jednakże okres pracy uznany przez Sąd jest okresem wystarczającym do nabycia przez skarżącego uprawnień emerytalnych w obniżonym wieku, wynosi on bowiem 16 lat i 9 miesięcy.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd uznał, iż wnioskodawca spełnił warunek posiadania 25 letniego okresu zatrudnienia w tym 15 lat pracy w szczególnych warunkach i ma prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W tym stanie rzeczy Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego w pkt. I wyroku zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 16 września 2013 r., znak (...) w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy M. K. prawo do emerytury od dnia 22 sierpnia 2013 r. tj. od złożenia wniosku.

W punkcie II wyroku, Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia. Przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi , że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Zgodnie z art.118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego – art.118 ust.1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawcy prawa do żadanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem w wyniku analizy akt osobowych ubezpieczonego Sąd mógł ustalić istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności a w wyniku przesłuchania świadków oraz wnioskodawcy udało się ustalić jakie czynności skarżący faktycznie wykonywał i w jakim okresie czasu. Dokumenty które dostarczył wnioskodawca zawierały tyle sprzecznych informacji i nieprawidłowości, iż organ rentowy nie mógł w oparciu o nie samodzielnie dokonać prawidłowej oceny uprawnień do emerytury.

Reasumując, Sąd uznał, iż - wydając decyzję w dniu 16 września 2013 r. - organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu świadczenia. W tym stanie rzeczy, Sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.